

3. Плужник А.В. Механізм бюджетного забезпечення міст в умовах децентралізації / А.В.Плужник // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – 2015. – С. 8-13.

УДК: 336.027

Керімов П.О.,

аспірант відділу фінансів реального сектору

ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»

Податкове стимулювання НДДКР: огляд світового досвіду

В рамках процесу євроінтеграції стає більш актуальним вибір таких інструментів стимулювання активізації інноваційної діяльності, які не підпадають під визначення «порушення конкуренції». В статті 107 Угоди про функціонування ЄС [1] та в прийнятому за аналогією до цієї статті Законом України «Про суб'єктах господарювання» [2] передбачено неприпустимість порушення конкуренції, але і перераховано ряд застережень, які дозволяють використовувати податкові та митні пільги для стимулювання різних видів економічної діяльності. Зокрема вважаються допустимою є державна допомога, яка направлена на сприяння економічного розвитку регіонів із низьким рівнем життя або високим рівнем безробіття; здійсненню важливих проектів спільного європейського інтересу або усунення суттєвої шкоди функціонуванню економіки. Також допустимою може бути допомога, яка сприяє певним видам економічної діяльності, якщо вона не впливає на умови торгівлі.

Найбільший досвід використання податкових пільг без викривлення конкуренції, очевидно, мають уряди країн ЄС, а тому доцільним є вивчення цього досвіду з точки зору можливості використання в Україні.

Більшість країн світу так чи інакше використовують податкові пільги для стимулювання інноваційної діяльності. Відповідно до даних Deloitte по податковим пільгам у 32 країнах за 2015 рік [3], такі механізми включають: звільнення від сплати певного податку (10 з 32 країн); можливість списати на витрати частку витрат на НДДКР (в деяких країнах ця частка більше 100% – так

звані super deductions – 16 з 32 країн); прискорена амортизація фондів, задіяних в НДДКР (6 з 32); податковий кредит (здебільшого з податку на прибуток – 12 з 32 країн); пільгова ставка оподаткування (4 з 32 країн); грошові гранти окремим підприємствам (9 з 32 країн); спеціальний режим оподаткування, який називається «Patent box» (6 з 32 країн). Більшість країн, крім Нідерландів, Австрії та Австралії, надають більше одного виду податкового стимулювання.

Деталізована інформація щодо звільнення від сплати певних податків (або оподаткування за нульовою ставкою) надається про Китай (ПДВ, мито, податок на споживання), Малайзію (податок з прибутку), Польщу (податок з прибутку, податок на нерухомість), Росію (податок з прибутку, податок на нерухомість, мито), Угорщину (податок на приріст капіталу). Даний інструмент найчастіше доступний для підприємств з особливим статусом (Pioneer status в Малайзії, R&D Center в Польщі) або підприємств, розташованих у спеціальних економічних зонах (Росія). Пільгові ставки оподаткування надаються підприємствам на подібних умовах, а тому окремо не розглядатимуться.

«Patent Box» є спеціальним режимом оподаткування, що передбачає пільгове оподаткування прибутку від реалізації патентів та інновацій та/або можливість включення частини їх вартості до «податкового щита» чи отримання еквівалентного за розміром податкового кредиту.

Так звана практика «super deduction» дозволяє списувати на витрати суми, які фактично вищі за витрати на НДДКР, зменшуючи таким чином суму податку до сплати. Умовою такого списання здебільшого виступає проведення фундаментальних і прикладних досліджень, але можуть бути і додаткові фактори як, наприклад, щорічне збільшення кількості працівників, які займаються виключно НДДКР (Бразилія) або виконання фірмою НДДКР виключно на власних потужностях (Угорщина, Індія). Обсяг «super deduction» у 2015 році коливався від 120,5% у Бельгії до 300% у Литві та Латвії.

Можливість прискореної амортизації надається Бельгією, Бразилією, Литвою, Південно-Африканською республікою, Румунією та Францією. Обсяг

пільги коливається від 50% до 100% на рік, і вона стосується основних фондів, які купуються для проведення НДДКР.

Податковий кредит надається здебільшого з податку на прибуток. Існує декілька основних підходів до надання податкового кредиту – такий кредит може бути обмежений за обсягом (здебільшого зверху), а також прив'язаний до розміру підприємства-реципієнта, обсягу витрат на НДДКР або купівлю обладнання для НДДКР. В Японії обсяг доступного податкового кредиту прив'язано до суми податкового боргу холдингу, в який входить підприємство.

Для порівняння, заходи державної допомоги, передбачені Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» включають субсидії, гранти, дотації (що технічно є неправильним, адже дотація існує лише між бюджетами різних рівнів), податкові пільги (в тому числі податкові кредити), списання боргів перед бюджетом та фондами соціального страхування, участь держави в статутному капіталі підприємств, а також, парадоксально, надання або продаж суб'єктам господарювання товарів чи послуг за цінами нижче ринкових.

Майже всі країни накладають на пільги ті чи інші обмеження. Більшість (26 з 32) країн ставить передумовою надання пільг необхідність виконувати НДДКР повністю або частково всередині країни – не ставлять таких передумов лише 6 країн. Обмеження на максимальну суму пільг на одного отримувача діють у 13 з 32 країн. Ще 2 країни надають податкові пільги виключно підприємствам певної галузі – це Китай та Індія.

Список використаних джерел:

1. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору Про функціонування Європейського Союзу [Електронний ресурс] – режим доступу: www.minjust.gov.ua/file/23491.PDF
2. Про державну допомогу суб'єктам господарювання: Закон України від 01.07.2014 № 1555-VII [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1555-18>

3. Deloitte, 2015, Global Survey of R&D Incentives: access via: <http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/nl/Documents/tax/deloitte-nl-tax-global-survey-r-and-d-incentives-2015.pdf>

УДК 336.277

Козарезенко Л.В.,

к.е.н., доцент кафедри політичної економії

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія

Сковороди», м. Переяслав-хмельницький

Інститути фінансового ринку в системі державного фінансового регулювання розвитку людського потенціалу

Фінансовий ринок є важливою складовою системи державного фінансового регулювання розвитку людського потенціалу. Особливої уваги в даному контексті заслуговують страхування, пенсійне забезпечення, інвестування та заощадження.

Створення сприятливих умов для залучення заощаджень населення в інвестиційний процес через ринок страхових послуг має забезпечувати держава через відповідні стимули та гарантії. У свою чергу, залучення широких верств населення до страхування допоможе виконати завдання щодо посилення інтересу громадян до інвестиційного розміщення особистих заощаджень, зокрема в системі добровільного пенсійного страхування.

З огляду на необхідність вирішення питання залучення заощаджень населення до інвестиційного процесу через ринок страхових послуг, необхідно взяти до уваги такі принципи реалізації державної політики у цій сфері через запровадження державних гарантій збереження страхових накопичень, а також відповідальності страхових компаній у процесі залучення та використання заощаджень населення; популяризацію державних пріоритетів соціально-економічного розвитку країни в частині розвитку страхування, що дасть можливість залучати заощадження населення в інвестиційний процес; реалізацію державної політики зайнятості, яка забезпечує створення нових